

Když Blahoslavená Panna žalostně oplakala přebolestivou smrt svého jednorozeného, pokud jí stačily slzy, vyzývala k pláči Marii Magdalenu takovými slovy:

Ó sestro Magdaleno, přihlédni nyní a viz bolest mou! Mou mám říci či tvou? Řeknu spíše mou i tvou. Neboť jsi bez bolesti toho neztratila, jemuž jsi tak obzvláště byla milá. Vím zajisté, že tě vřele miloval; neboť můj družba Jan takto o tobě napsal (11, 5) a pro budoucnost všem církvím ke čtení zanechal: Miloval, praví, Ježíš Martu a sestru její Marii. Na znamení pak vynikající lásky v jediné hodině ti mnohé hříchy odpustil, a nedbaje podezření Šimona farizeje, potom se s tebou důvěrněji než s ostatními ženami stýkal a tebe s sebou po hradech, po nichž káže chodil, družně vodil. Jaký div tedy, jestliže nad takovým přítelem, žalostně ti odňatým, se z hloubi srdce rmoutíš, jemuž jsi neměla rovného mezi lidmi?

Při těchto slovech, s kvílením plynoucích z mateřské bolesti, jako by čerstvé ostré šipy pronikají srdce Magdalenino, a rozdírajíce nezahojenou ještě ránu zvětšují ji a zvětšující přebolestně obnovují. A tak Magdalena propuká v nářek, jako se kdysi stalo za vání poledního větru, a jako bez ducha se hroutic nařiká takovými slovy:

Ó smrti, ó děsná smrti, kéž bys byla zemřela! Ó krutá a hrozná nepřítelko smrtelníků, zlíbilo se ti odnít mé slunce a k temnotám odsouditi den! Víš aspoň, koho jsi uchvátila? On byl zář v temnotách a slast v uchu. Ó, jestliže ses rozhodla ho vzíti, proč jsi dříve nevzala mne? Běda mně ubohé a nešťastné ženě, komu jsi mě zanechala, aby mě potěšil? Vzdálila jsi zajisté ode mne toho, jenž mne utěšoval, jestliže mne snad našel smutnou. Běda, kdo mne sladce přivítá přicházející? Kdo omluví u Šimona, zle mne podezřívajícího? Řekl zajisté ten pošetilec ve svém srdci, když mne viděl ležící u jeho nohou: Kdyby tento byl prorok, věděl by zajisté, která a jaká jest žena, jež se ho dotýká, neboť hříšnice jest. A vpravdě jsem byla hříšnice, neboť hřešíc ztratila jsem i jméno důstojenství a byla jsem plna sedmi ďáblů a veškerých neřestí. Ale laskavý onen lékař, jenž přišel na tento svět spasit hříšníky, jediným slovem ve mně všecko uzdravil. On zajisté jediným slovem obnovuje všecko. Odpuštěny jsou, pravil, tobě hříchy. Řekl a stalo se. Co se stalo? Osidla, jimiž mne ďábel byl spoutal, přervána, viny zrušeny, hříchy odpuštěny, a tak já, jež jsem nedávno přišla špinavější než saze, ležela jsem u jeho nohou bělejší než sníh. Nemluvíš tedy pravdu, Šimone malomocný, že je hříšnice, ale spíše rci: byla hříšnice, již však není. Byly mi totiž odpuštěny

mnohé hříchy, neboť jsem mnoho milovala. Nechceš-li mi věřiti, otaž se evangelia (Luc. 7, 47). To se mnou dokázal laskavý lékař, to mi poskytl sladký přítel. Běda, běda mně ubohé, co mám činit? Kde mám hledat milovaného svého? Půjdu-li na východ, neukáže se. Jestliže na západ, nezpozoruji ho. Jestliže nalevo, co si počnu? Nezaštihnu ho. Obrátím-li se vpravo, nevidím ho. Pozorujte všichni lidé a želte mne, vizte mou holest a plačte se mnou, neboť ho všude vyhledávají oči a nedává se jim. Stojím a rozhlížím se a nezjevuje se, hlasitě volám a neodpovídá. Běda, Marto, nejmilejší sestro, už mi nepošeptáš do ucha: Mistr přichází a volá tě. Již nám nezvěstují: Hle, přijde, jak nám zvěstovávali, když přicházel ve svátek. Nemáš, běda, přemilá sestro, komu bys nadále starostlivě posluhovala. Ale ani já nemám již starosti, abych připravila masti. Běda, kdo mne pohříženou v rozjímání bude nadále u tebe sladce omlouvati řka (Luc. 10, 42): Marie lepší díl zvolila, neboť kdo jej odejme od ní? Běda, díle můj žádoucí, kdo mi tě tak odňal, jež nikdy neodňatelný si mé srdce nade všecko zvolilo a vybralo? Není, kdo by mne dále bránil proti reptání učedníků pro rozlití masti řka: Nechte ji! Co ji obtěžujete za dobrý skutek? Běda mně, kdo bude nadále ze soustrasti plakati spolu se mnou ubohou a opuštěnou? Kdo vzkřísí mého bratra, jestliže zemře?

Když před časem zemřel, přišel Ježíš. Uslyševši o tom Marta vyšla mu vstříc před vesnici, a padla mu k nohám a se slzami sdělila mu bratrovu smrt, a mnohými slovy rozmlouvala s ním o vzkříšení bratrově. Ale přečti si evangelium! Ještě se nermoutí Ježíš, ještě není pohnut, ještě nepláče, ještě není sklíčen až k zrudnutí tváře, ještě se neptá, kde leží pohřben, ještě nezvedají kámen, ještě nevolá Lazara, ještě nevychází svázán na rukou i nohou, ještě nezasne zástup židovský nad ním, vycházejícím z předpekli. Přišla jsem já, zavolána sestrou, tiše jsem klesla k nohám mistrovým, se slzami jsem zopakovala slova, jež předtím sestra lkajíc mluvila, řkouc: Pane, kdybys býval zde, můj bratr by byl nezemřel. Ale když jsem u jeho nohou plakala, ani on sám nemohl zadržeti slz. Ó nesmírná síla lásky mistrovy! Pochybuje-li kdo, že ji ke mně choval, nechť naň pohledí, jak přidává své slzy k mým, a nechť uvěří, že jeho láska nebyla předstíraná. Ježíš, praví evangelista, když viděl Marii plačící, zaslzel. Znakem soustrasti projevuje se vřelost lásky. Nechtě tedy žasne všecko stvoření: Ježíš slzel! On, jenž je radost andělů, pláče, podnícen slzami dříve hříšné ženy. Jásot blahoslavených a veselí svatých se rmoutí. On, jenž vždy nepohnutě v sobě setrvává, pohnut otrásá se zármutkem. A nemluví se mnou mnohými slovy, jako dříve s mou sestrou,

neboť jeho sladce znící hlas je přerušován slzavými vzlyky, a sotva se mohl zadržet natolik, aby se dovedl otázati, kde jest položen zemřelý. Kde jste ho položili? praví. Ani já, ani Marta nemohly jsme odpověděti pro proud slz, dojaty již více slzami jeho, pro nás plačícího, než pohřbem zemřelého bratra. Když jsme tedy mlčely v nesmírné hořkosti, praví mu židé, kteří s námi přišli: Pojď a viz! Opět on pln zármutku pláče, jest pohnut, pohnut přišel k hrobu. Neděsil se páchnoucího, jehož se již děsila sestra. Zatím zvedají kámen, mrtvý je zavolán, vychází svázán, a zdravý je rozvázán. Ó, nezměřitelná láska milování! Ó, nesmírná milost pokory! Mnozí ani nedbají navštíviti mrtvého, tento však nezdráhal se přistoupiti k mrtvému a páchnoucímu v hrobě, a neodmítl se přiblížiti tomu, na nějž po čtyřdenním pobytu v hrobě se příbuzní děsili pohlédnouti. Čím bylo v něm, prosím, toto vše způsobeno, ne-li nevýslovnou velikostí lásky?

Plačíc tedy budu plakati, pokud mi postačí slzy, neboť jsem zanechána sama bez utěšitele. Přehlížejíc všecka místa, na nichž jsem se s ním stýkala, upadám v nesmírný žal, a v jeho nepřítomnosti stává se mi ohromnou mukou, co jsem s ním za jeho života sdílela. Na cokoli hledím, je mi smrtí; domov se mi stal utrpením a otcovský dům podivuhodným neštěstím. Ohlížím se všade, zda snad přichází, a v nenávisti mám všecko, v čem není on, jehož miluje duše má. Divím se, že ostatní lidé žijí, když je mrtev on, kterého mé srdce milovalo, jako by neměl nikdy umřít. Ó překrutná smrti, jež uchvacuješ všechny lidi, proč mne tu ještě necháváš? Kde je tvé vítězství, smrti? Kde je bodec tvůj, smrti, jímž poháníš všechny stejně? Proč jsi mne proti mé vůli ušetřila ty, jež nemáš ve zvyku šetřiti ani těch, kdož chtějí žít? Necht' mne nadále nikdo nadarmo neutěšuje, neboť duše má odmítá se utěšiti. Odstupte ode mne, budu hořce plakati. Jedině pláč je mi sladký v tomto životě a zaujal v rozkoších mého ducha místo mého milovaného. Nešťastná já žena, zbavena útěchy milovaného, schnu, vzdychám, rmoutím se, nemám pokoje ani rady. Rozervanou a zkrvavenou nosím zajisté duši svou, jež nechce, abych ji nosila, a nenacházím, kam bych ji položila: ne v příjemných hájích ani v hrách ani v zpěvech, neboť citara má obrátila se v žal a harfa má v hlas plačících. Děsí mne všecko, i samo světlo, a vše, co není on, je mi odporné a v nenávisti kromě kvílení a slz, neboť v nich samých mám aspoň nějaké uklidnění. Ale když se odtud vzdálí má duše, zatěžuje mne těžké břímě mé bídy. Sestoupím tedy kvílíc k němu do pekel, zda snad aspoň tam najdu útěchy, jestliže ho uvidím.

Poznámka: Text prvního planktu je v *Passionále Kunhutyně* na foliích 11-13r, druhého pak 34v-36v. Mariánský začíná slovy „Ex dormicione et quietacione sponsi in vesperé“, kdež označení sponsus pro Krista užito pro zachování souvislosti s předcházející Parabolou Koldovou; v překladě jsme místo toho dali *Ježíšovo*. V obou skladbách, hlavně však v první, je hojně použito biblických frází a obrátů, na př. z pláce Jeremiášova; označili jsme z nich jen ty, kde je bible přímo citována. - Vlastní začátek planktu Magdalenina zní v originále: *O mors! o truculenta mors! Utinam fuisses mortua. O crudelis et dira mortalium inimica, placuit tibi tollere solem meum et tenebris dampnare diem. Scis utique ipsa, quem rapuisti? Ipsi fuit iubar in tenebris et dulcor in aure.* Slova tištěná kursivou jsou doslovně přejata ze spisu *Poetria nova*, v. 386-391 (ve vydání Faralově str. 209).